

DECEMBER 2022

2021/22

Jaarverslag

Commissie Cultureel Erfgoed

Auteur: Ingrid Oonk en Simone Lammers

Gemeente Aalten

Voorwoord

Dit jaarverslag bevat vele onderwerpen over de jaren 2021 en 2022. Als je naar de inhoudsopgave kijkt zie je al snel dat er vele uiteenlopende onderwerpen door de CCE behandeld zijn. Dat maakt het commissie werk zo interessant. Onderwerpen die veelal zijn verweven met het verleden en de huidige tijd. Denk bijvoorbeeld aan het groots opgezette project 1572. Mede door de ondersteuning van vele vrijwilligers is dit een geslaagde happening geworden. Of aan boerderij “de Welsker”, waarvan de schoppe nu vakkundig is gerestaureerd en klaar voor de toekomst. De eigenaren zijn niet voor niks verkozen tot de winnaars van de erfgoedprijs. Bijzonder is dat in 2021 er twee winnaars van deze erfgoedprijs waren. Zowel uit Aalten (Leo van de Linde) als uit Dinxperlo (Ben Maandag), beiden voor hun inzet op historisch vlak. Veel tijd is geïnvesteerd in de kerkenvisie, met als resultaat een prachtig manifest voor het behoud van het religieus erfgoed in onze gemeente en als leidraad voor daar buiten.

Zo zijn er nog veel onderwerpen die ik kan benoemen. Lees dit verslag eens rustig door en vorm uw eigen beeld over het werk van de commissie. In verband met de nieuwe Erfgoedwet 2023 namen we afscheid van vijf leden mede dankzij hun inzet functioneerde de erfgoed commissie met succes!

Dit jaarverslag geeft aan hoe belangrijk ons erfgoed is en het de moeite loont om ons daar voor in te zetten.

Willem Doodeheefver
Voorzitter van de Commissie Cultureel Erfgoed
van de gemeente Aalten.

Gemeente Aalten

Inhoud

01. **Taken en invulling Commissie Cultureel Erfgoed** 4

02. **Erfgoedbeleid 2021-2022** 6

03. **Terugblik vergaderingen 2021-2022** 11

04. **Subsidies voor gemeentelijke monumenten** 41

05. **Omgevingsvergunningen voor monumenten** 45

06. **Monumentenlijst Gemeente Aalten per 31 december 2022** 46

07. **Rijksmonument Gemeente Aalten per 31 december 2022** 56

Taken en invulling Commissie Cultureel Erfgoed

De Commissie Cultureel Erfgoed adviseert het college van B & W gevraagd en ongevraagd over het cultureel erfgoed in de gemeente Aalten. De taken van de commissie bestaan onder andere uit advisering over aanwijzing, herbestemming, sloop en het afvoeren van panden van de gemeentelijke monumentenlijst. Ook adviseert zij over ingrijpende wijzigingen bij Rijksmonumenten, over de beschermde stads- en dorpsgezichten en over karakteristieke panden.

Zij brengt advies uit over beleidsnota's op het gebied van het cultureel erfgoed, bestemmingsplannen en denkt mee over cultuurhistorische projecten. Ook op het gebied van het archeologiebeleid en de straatnaamgeving heeft zij een adviserende rol. De Commissie Cultureel Erfgoed zet zich op deze wijze in voor het versterken van de cultuurhistorische kwaliteiten in de gemeente Aalten in een zo breed mogelijke zin.

TAKEN EN INVULLING COMMISSIE CULTUREEL ERFGOED

Samenstelling Commissie Cultureel Erfgoed 2021/2022
De Commissie Cultureel Erfgoed bestond in het jaren 2021/2022 uit de volgende personen:

Dhr. W. Doodeheefver
Voorzitter

Dhr. R. Vrieselaar
De Oudheidkundige Werkgemeenschap Aalten Dinxperlo Wisch

Mw. J.J.M. Erinkveld-Ras
Bewaar 't Olde

Dhr. H. de Graaf
Bredevoorts Belang

Dhr. J. van Duren
Bond Heemschut
(tot en met 2021)

Dhr. R. Crols
Het Gelders Genootschap

Mw. G. Brethouwer
Burgerlid

Dhr. G. Lebbink
Erfgoedvereniging Heemschut (vanaf 2022)

Ambtelijke ondersteuning van de commissie werd verzorgd door:

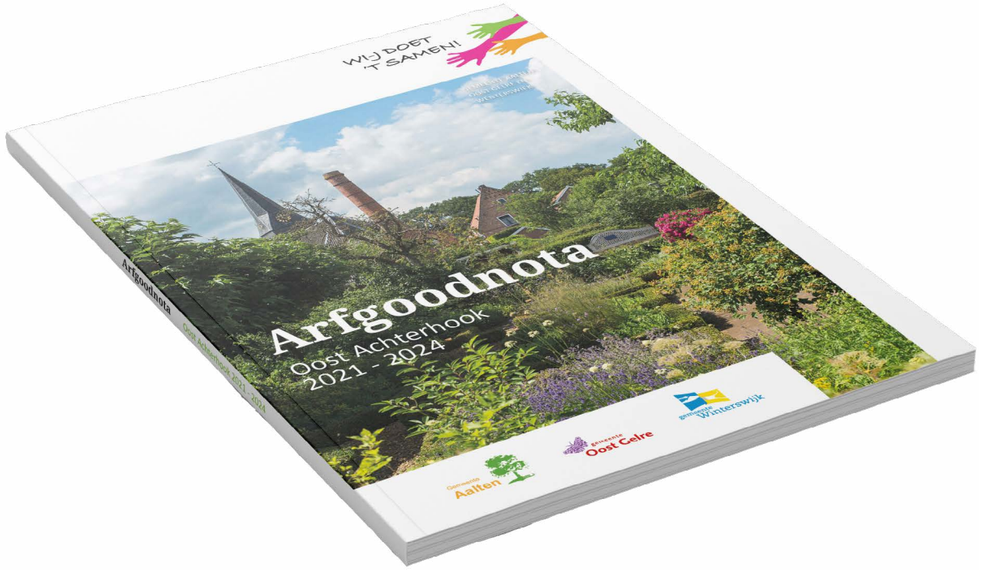
Mw I. Oonk
Projectleider erfgoed gemeente Aalten

Mw. S. Lammers
Ambtelijke secretaris Commissie Cultureel Erfgoed gemeente Aalten

De Commissie Cultureel Erfgoed heeft in 2021 en 2022 in totaal 10 keer vergaderd (5 per jaar). Deze vergaderingen zijn openbaar.

Erfgoedbeleid 2021-2022

Arfgoednota Oost Achterhook

In 2021 en 2022 hebben we in de gemeente Aalten uitvoering gegeven aan de Arfgoednota Oost Achterhook. Veel projecten zijn samen opgepakt met de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk. Maar er waren in de gemeente Aalten ook veel lokale initiatieven en projecten. Ter introductie op de terugblik op de vergaderingen van de Commissie Cultureel Erfgoed staan we graag even stil bij een aantal bijzondere projecten en activiteiten die in 2021 en 2022 hebben plaatsgevonden.

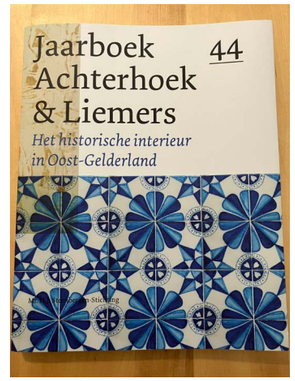
Kerkenvisie Oost Achterhoek

De gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk hebben samen een Kerkenvisie opgesteld voor de Oost Achterhoek. Voor deze visie is samengewerkt met het Monumentenadviesbureau, bureau COUP, de provincie Gelderland en de TU Delft. De visie bestaat uit gespreksverslagen met eigenaren en gebruikers van de kerkgebouwen, Kerkenpaspoorten, waarin de bijzonderheden van de gebouwen zijn opgenomen en de Kansenkaart voor Kerken. In de Kansenkaart geeft de TU Delft aan, welke kansen zij ziet voor de toekomst van de kerkengebouwen in de Oost Achterhoek. De hiervoor ontwikkelde methodiek kan ook voor andere regio's worden ingezet. De resultaten van de Kerkenvisie zijn gedeeld met de betrokkenen. Ook zijn ze via een workshop bij de Rijksdienst onder de aandacht gebracht van andere gemeenten in Nederland, die nog aan de slag zijn/gaan met de Kerkenvisie.

Historische Interieurs

Het project Historische Interieurs in de Oost Achterhoek is omvangrijk en loopt al een aantal jaren. Voor het project zijn uiteenlopende interieurs geïnventariseerd in o.a. de gemeente Aalten. Op vrijdag 19 februari 2021 vond vanuit de Koppelkerk in Bredevoort de digitale boekpresentatie plaats van het Jaarboek Achterhoek & Liemers, nr. 44. Marlieke Damstra en Naomi Bisping spraken over het thema van het jaarboek: historische interieurs in de Oost-Achterhoek. Klik hier om de presentatie terug te kijken.

Historisch interieurproject

Verduurzaming Monumenten

Door de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk is een magazine uitgegeven voor eigenaren, die hun monument of karakteristieke pand willen verduurzamen. Eigenaren van monumenten kunnen ook een gratis koffietafelgesprek aanvragen met een specialist.

In het klantcontactcentrum van de gemeente Aalten was in het voorjaar van 2022 een expositie te zien over het verduurzamen van monumenten. De expositie is een initiatief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en reist langs verschillende Nederlandse gemeenten.

Expositie verduurzamen monumenten

1572 Geboorte van Nederland

In 2021 en 2022 hebben er veel voorbereidingen en activiteiten plaatsgevonden rond het project 1572 Geboorte van Nederland. Voor de inwoners van de Achterhoek en Liemers was 1572 een jaar om snel te vergeten.

450 jaar na dato stonden diverse gemeenten in Nederland stil bij de gebeurtenissen in 1572. Als startsein voor de activiteiten in onze regio werd op donderdagmiddag 24 februari 2022 een symposium georganiseerd door het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers en de Koppelkerk. Klik hier en lees meer over de publicatie 1572.

In Bredevoort is er een uitgebreid programma samengesteld rond het themajaar 1572. Ook vond er een publieksdag archeologie plaats in ’t Klooster. In het Nationaal Onderduikmuseum in de Gemeente Aalten was de expositie rond het jaar 1572 te zien, met speciale aandacht voor Gertrud von Millendonk, pandvrouwe van Bredevoort. Over de activiteiten is een artikel in de Aalten Actueel verschenen.

1572
GEBOORTE VAN NEDERLAND

Verlegenheidsgiers Oost Achterhoek in Braille

Grensoverschrijdende fietsroute 1572

Expositie 1572 | Nationaal Onderduikmuseum

OPSTAND

In 2022 was het 450 jaar geleden, dat een ongeregeld stelletje Nederlandse vluchtelingen uit een Engels AZC werd gezet door de Queen. Ze kwamen op 1 april met hun schip terecht bij het stadje Den Briel. Toen ze vernamen dat er nauwelijks regeringstroepen aanwezig waren, namen ze het stadje maar in. Op 6 april 1572 zette het stadsbestuur van Vlissingen zelf de weinige Spaanse troepen en wat Koningsgezinde bestuurders de stad uit. Zo waren er opeens twee steden die zich ontrokken aan het gezag van onze wettige landheer, Philips II. Daarmee werd Nederland geboren, in ieder geval een begin van een begin van een soevereine staat.
Een geboorte begint met weeën, dan breken de vliezen en met het doorknippen van de navelstreng ontstaat er een zelfstandig wezen. Zo'n bevalling kan lang duren en dat was bij de geboorte van ons land zeker het geval. Pas in 1581 ontstaat de Staten-Generaal Philips II als landsheer, in het Plakkaat van Verlatinge.

SAMENWERKINGSVERBAND 43 GEMEENTEN

De gemeente Den Briel vierde de verovering jaarlijks met een groots spektakel. Elke vijftig jaar was er zelfs een nationale viering. Dat was altijd een Hollands, protestants en oranjegezind feest, waarbij grote delen van de bevolking, met name het rooms-katholieke deel, zich buitengesloten voelde. Onze geschiedenis ligt dus gevoelig, ook als dat langer geleden is dan het kolonialisme en de slavernij. Den Briel wilde daarom dit keer meer recht aan de andere aspecten en groepen doen. Ze nodigde in 2019 een groot aantal steden uit, waaronder Bredevoort, die in 1572 een rol speelden. Zo ontstond een samenwerkingsverband van 43 gemeenten uit het hele land plus Antwerpen. Onder de 43 gemeenten waren verschillende Achterhoekse gemeenten.

Het samenwerkingsverband organiseerde vorig jaar landelijk en lokaal honderden activiteiten rond 1572, Geboorte van Nederland. Waarbij niet alleen aandacht werd gegeven aan de geschiedenis maar ook aan de waarden die in die opstand en burgeroorlog een grote rol speelden: Vrijheid, Verdraagzaamheid, Verscheidenheid en Verbondenheid. Onze Koning bezocht de opening in Den Briel, de Oekraïense President Zelensky noemde de geboorte van Nederland in zijn toespraak tot de Tweede Kamer en er verschenen talloze boeken, artikelen en mediaberichten. **In Bredevoort werd door een groep enthousiaste stadsgenoten, onder aanvoering van de Coördinatiegroep Bredevoort 1572, een uitgebreid programma georganiseerd.** Op deze pagina's ziet u een impressie daarvan.

ACHTERHOEKS PROGRAMMA

Op 24 februari, de oorlog in Oekraïne brak die dag uit, ging het Achterhoekse programma van start met een driukbezocht symposium in de Koppelkerk. Ons cultuur- en debatcentrum deed zijn naam eer aan door ook in de rest van het jaar meerdere lezingen te organiseren. Deze zijn terug te zien via **www.koppelkerk.nl/terugkijken**. In de Sint-Joriskerk werden twee concerten gegeven, basiskschool Het Bastion deed mee en het Pierkespoots-weekend van Compagnie Onverwaagt stond in het teken van 1572. De VVV ontwikkelde een veelgenaagde fietsroute Bredevoort-Anholt-Aalten en in het Nationaal Onderduikmuseum in Aalten kunt u, wegens groot succes, nog steeds de speciaal ontwikkelde tentoonstelling bekijken. Aan de Kloosterdijk werd een Archeologie Dag georganiseerd op de locatie van het in 1572 verwoeste klooster Schaer. Ook in Dinxperlo vond een lezing plaats over 1572. Veel van deze activiteiten werden financieel ondersteund door de provincie en de gemeente.

HERLEVEN GESCHIEDENIS OOST–NEDERLAND

Veel aandacht voor de Tachtigjarige Oorlog is er eigenlijk nooit geweest in de Achterhoek, maar die tijd is inmiddelsjker geweest dan velen zich realiseren. Dit themajaar 1572 haeft de geschiedenis doen herleven, met veel aandacht voor het eigen verhaal van Oost Nederland. Groeitis krijgt over een jaar zelfs een museum dat aan de Tachtigjarige Oorlog gewijd zal zijn en vestingstad Bredevoort zal daarin ook aandacht krijgen, verwacht ik.

Tot slot bedank ik al die mensen die er aan mee gewerkt hebben om van dit jaar een succes te maken. Samen hebben we onze vestingstad en haar verleden op de kaart gezet.

Anton Stapelkamp
Burgemeester gemeente Aalten

1572 Geboorte van Nederland

Artikel activiteiten 1572 Geboorte van Nederland

Historie Dutch Button Works

Tijdens de Open Monumentendag van 2021 werden de ramen en de vitrine van de voormalige Dutch Button Works aan de Misterstraat 39 in Bredevoort onthuld. Voor de ramen is een ontwerp gemaakt, waarin de geschiedenis van de fabriek wordt weergegeven. De informatie en foto’s zijn in samenwerking met een groep vrijwilligers bijeengebracht.

Dutch Button Works Bredevoort

Ramen Knopenfabriek Dutch Button Works

BNG Erfgoedprijs

Het hoogtepunt van 2022 was het winnen van de BNG publieksprijs door Erfgoed Oost Achterhoek. Als inzending is er een Vriendenboek samengesteld, met medewerking van erfgoedpartners in de Oost Achterhoek en andere erfgoedorganisaties in Nederland, waarmee we samenwerken. Met een GSM bus vol betrokken collega’s, bestuurders en vrienden uit de erfgoedsector reisden we af naar de Kolonie van Weldadigheid, waar de prijsuitreiking plaatsvond. Dankzij de meeste stemmen van onze inwoners en betrokkenen, gingen we met de Publieksprijs naar huis. De kers op de taart van onze samenwerking. Wi-j doet ’t samen

Uitreiking BNG Erfgoedprijs in Veenhuizen

Presentatie Vriendenboek

Terugblik vergaderingen 2021 en 2022

In dit jaarverslag wordt, aan de hand van een samenvatting van de onderwerpen die tijdens de vergaderingen van de Commissie Cultureel Erfgoed zijn behandeld, een terugblik gegeven op de jaren 2021 en 2022.

In 2021 hebben er 5 vergaderingen plaatsgevonden, te weten op:

- **08 februari 2021**
- **19 april 2021**
- **05 juli 2021**
- **27 september 2021**
- **06 december 2021**

In 2022 hebben er 5 vergaderingen plaatsgevonden, te weten op:

- **07 februari 2022**
- **11 april 2022**
- **11 juli 2022**
- **19 september 2022**
- **05 december 2022**

08 februari 2021

// Aanvraag verbouw Oosterkerkstraat 1, Aalten
De Oosterkerk krijgt een zorgfunctie en de verwachting is dat er een beperkte openstelling komt. De commissie wil graag dat het gedenkraam in de Oosterkerk toegankelijk blijft voor bezoekers. Het is van belang dat het orgel bewaard en in zicht blijft. Een overleg met de orgelspecialist van de Rijksdienst volgt.

Gedenkraam Oosterkerk

// Heurnseweg 11 in De Heurne
Het pand betreft een karakteristiek gebouw. De vergunning is verleend. Het voorhuis blijft zoals het is. Er wordt getracht de achtergevel van het achterhuis te handhaven, de zijgevels worden hersteld. De gebinten op de oude deel blijven staan. Er wordt duurzaam en circulair gebouwd.

// Straatnaamgeving zijstraat Kalverweidendijk
Voorgesteld wordt om de naam Vorsterkamp te gebruiken. De CCE gaat hiermee akkoord, met een kritische kanttekening dat er vaak gekozen wordt voor veldnamen.

// Project 1572 in 2022
Burgemeester Stapelkamp is nauw betrokken bij de landelijke herdenking van de Geboorte van Nederland. Er is in Bredevoort een coördinatiegroep samengesteld voor het organiseren van activiteiten in de periode van april t/m oktober, in aanvulling op het landelijk programma. Het is de bedoeling om ook inwoners en scholieren erbij betrekken. Daarnaast komt er een samenwerking met musea, waaronder een landelijke expositie, die met lokale en regionale items kan worden aangevuld.

// Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken
In verband met corona moeten de laatste kerken nog worden bezocht. De Rijksdienst heeft onlangs ‘De Kerk van alle kanten – De kerk in perspectief’ gepresenteerd, resultaat van het programma Toekomst Religieus Erfgoed tot op heden.

// Historische begraafplaatsen
De gemeente Aalten heeft met het rapport Cultuurhistorische begraafplaatsen de samenleving meer bij de begraafplaatsen betrokken. De begraafplaats aan de Stationsstraat/Piet Heinstraat in Aalten wordt op verzoek nader onder de loep genomen.

R.K. begraafplaats Piet Heinstraat Aalten

// Uitvraag Erfgoedprijs 2021
Oproep aan allen om na te denken over het enthousiasmeren van potentiële genomineerden voor de gemeentelijke Erfgoedprijs.

Torenuurwerk op zolder Nationaal Onderduikmuseum

// Torenuurwerk Bredevoort uit 1666
Het torenuurwerk is in 1942 uit de toren in Bredevoort gehaald en bevindt zich nu in het Nationaal Onderduikmuseum. De intentie is om een betere plek te vinden, waardoor het uurwerk in de context geplaatst wordt, waar het verhaal verteld kan worden.

// Gelderland herdenkt
Waarschijnlijk wordt het programma van Gelderland Herdenkt i.v.m. corona doorgeschoven naar 2022. Gedeputeerde Staten neemt hierover op 9 maart een besluit. Met behoud van subsidie kunnen projecten dan in het voorjaar van 2022 gerealiseerd worden.

19 april 2021

// Torenuurwerk Bredevoort uit 1666
In overleg met de eigenaar wordt vanuit de stichting Aaltense Musea en Bredevoorts Belang een gezamenlijk verzoek opgesteld om het uurwerk tot gemeentelijk monument aan te wijzen. Vervolgens wordt er een geschikte locatie gezocht voor het uurwerk.

// Rijksmonument Beerninkweg 5 in Aalten
Het plan verkeert nog in een heel vroeg stadium en daarom is met de architect besloten om de bespreking door te schuiven naar een volgende vergadering. De plannen zijn dan meer uitgewerkt.

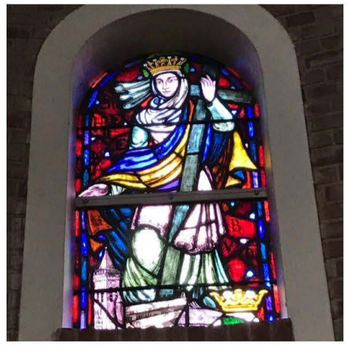
// Canon van de gemeente Aalten
Een aantal mensen in onze gemeenschap wil graag meedenken over een canon voor de gemeente Aalten. Onlangs is er een provinciale bijeenkomst geweest over aandachtspunten voor gemeentelijke canons. Leuk idee om op termijn op te pakken.

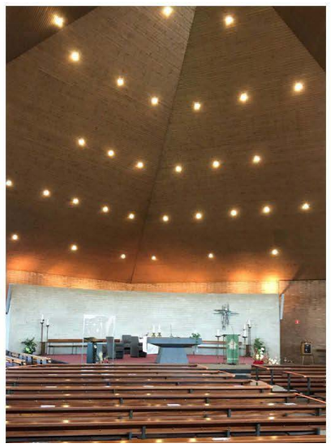
// Project 1572 in 2022
Er is een coördinatiegroep Bredevoort 1572 opgericht, bestaande uit 8 personen vanuit verschillende disciplines. Er is een ruw concept van een activiteitenprogramma gereed. Begin mei zal er via teams met de verschillende participanten een bijeenkomst worden georganiseerd. Van de 26 gemeenten die tot op heden deelnemen aan het samenwerkingsverband, zijn er op dit moment 7 gemeenten uit Gelderland die aanhaken. Het kan interessant zijn om ook Anholt (Duitsland) erbij te betrekken. Daar zit een groot archief en het geeft een internationale lading aan het project. Op NPO komt wellicht een tv-serie. Het is de bedoeling dat hierin ook de Achterhoek en Bredevoort aan de orde komen. Bredevoorts Belang kan zich als historische organisatie aanmelden bij Erfgoed Gelderland en daarmee aanspraak maken op een subsidie van € 10.000,- voor het project. Daarnaast kunnen we als gemeenten nog kijken wat er binnen de reguliere budgetten te regelen is.

// Terugblik Webinar ‘Verduurzaam uw monument’
Op 8 april is vanuit de Koppelkerk een webinar voor monumenten eigenaren georganiseerd met als thema verduurzaming van het monument en welke stappen te doorlopen. Er waren een vijftal sprekers, waaronder de Rijksdienst. Gedurende de gehele avond waren er zo’n 40 à 50 mensen. Een mooie opkomst.

// Stand van zaken Gelderland Herdenkt en Vrijheid
Het Provinciaal bestuur heeft toestemming gegeven om het hele traject nog een jaar te verlengen. Alle activiteiten mogen nog tot en met mei 2022 worden uitgevoerd met subsidie gelden. Er is een vervolgtraject ‘Vrijheid’ in de maak. Vanuit de provincie is daarvoor een beleidsprogramma vastgesteld. Wij gaan nu eerst Gelderland Herdenkt afronden. In de loop van volgend jaar starten we het vrijheidsprogramma op.

Impressie bezocht religieus erfgoed Kerkenvisie

// Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken.
Bijna alle kerken zijn bezocht en de quickscans zijn grotendeels gereed. De gemaakte verslagen met de overleggen van de kerkgenootschappen worden opgemaakt. Daarnaast is TU Delft nog bezig met de Kansenkaart voor de kerken. Er is voor gekozen om een bepaald aantal kerken nader te onderzoeken, met name de kerken waar iets speelt of in de komende periode mogelijk iets gaat spelen.

// Open Monumentendag 2021
Het thema voor dit jaar is ‘Mijn monument is jouw monument’. In het weekend van de Open Monumentendag komt de SRV wagen. Het weekend vindt plaats op 11 en 12 september 2021. De vraag is hoe eigenaren te benaderen, omdat het nog zo onzeker is van wat er zou kunnen, gezien de coronamaatregelen. Onder de bekende monumenteneigenaren, die we al in beeld hebben, is een vragenlijst rond gegaan. Via deze lijst kunnen ze wensen voor de toekomst aangeven. Verdere ideeën zijn welkom.

TERUGBLIK VERGADERINGEN 2021 EN 2022

05 juli 2021

// SRV wagen – Een nieuwe Tijd! Wederopbouw in de Achterhoek
Er wordt gewerkt aan de inrichting van de SRV wagen. Het voorste deel wordt een soort woonkamer met voorwerpen uit de jaren 50 en het achterste deel wordt een escaperoom met als thema duurzaamheid. De SRV wagen wordt op diverse plekken in onze gemeente neergezet.

// Project 1572 in 2022
Het is belangrijk om het landelijke project lokaal te vertalen en om hierbij zoveel mogelijk organisaties te betrekken. Er heeft meerdere avonden overleg plaatsgevonden met diverse organisaties. Het financiële aspect vraagt aandacht, er moeten keuzes worden gemaakt in de diverse activiteiten. Van de 31 gemeenten zijn er inmiddels 9 Gelderse gemeenten aangesloten. Vanuit de Oost-Achterhoekse gemeenten gaan we ook over de Duitse grens kijken. De opening van het landelijke project vindt plaats op 24 maart 2022 in Den Briel.

// Kerkenvisie Oost-Achterhoek, stand van zaken
De kerkenpaspoorten zijn uitgewerkt. Doel van de kerkenvisie is om per kerk de erfgoedwaarde in beeld te brengen, zodat belangrijke waarden behouden blijven. Per kerkgebouw is er een bezoek afgelegd. Van elk gebouw binnen de gemeente Aalten komt er zo’n paspoort, het gaat om zo’n 20 gebouwen. Op 29 september 2021 wordt een inspiratiebijeenkomst georganiseerd. Planning is om eind dit jaar het project af te ronden.

// 75 jaar Vrijheid
Het programma 75 jaar vrijheid is met een jaar verlengd. Er is een film gemaakt over vrijheid, waaraan iedere gemeente heeft bijgedragen. Iedere gemeente heeft dit filmpje op hetzelfde moment uitgezonden. Verder komt er een educatieve bus van de stichting Vredeseducatie, voor zowel scholen als particulieren.

// Actualisatie website www.erfgoedoostachterhoek.nl
Met de drie gemeenten hebben we ons aangemeld voor de BNG Erfgoedprijs. Onze gezamenlijke website is daarom geactualiseerd en aangevuld. Dit jaar is het thema ‘Erfgoed en Kunst’. Afgelopen jaar hebben we de gezamenlijke Erfgoednota vastgesteld, dus dit is het moment om ons aan te melden. Gehoopt wordt op een nominatie.

Erfgoed en Kunst op de rotonde in Bredevoort

Vier kandidaten Erfgoedprijs 2021

// Erfgoedprijs en Open Monumentendag 2021
Op 11 september 2021 wordt de erfgoedprijs uitgereikt. Er zijn vier kandidaten en er worden twee winnaars voorgedragen. De prijs wordt uitgereikt door de burgemeester. De prijsuitreiking vindt plaats op de prachtige locatie in de dorpskerk in Dinxperlo. Dit jaar wordt de Open Monumentendag grensoverschrijdend georganiseerd tussen Aalten en Bocholt, met flyers in het Nederlands en in het Duits.

27 september 2021

// Terugblik op de Open Monumentendag 2021 en de Erfgoedprijs
Het was een mooi gepresenteerde dag, met een diversiteit aan mogelijkheden en het bezichtigen van monumenten. De Erfgoedprijs werd uitgereikt aan twee personen, die ongeveer hetzelfde werkgebied hebben en uit twee verschillende kernen afkomstig zijn, te weten Leo van der Linde en Ben Maandag. Ook de SRV bus was te bekijken. De samenwerking met Duitsland tijdens de OMD was een waardevolle stap en werd door beide kanten als zeer positief ervaren.

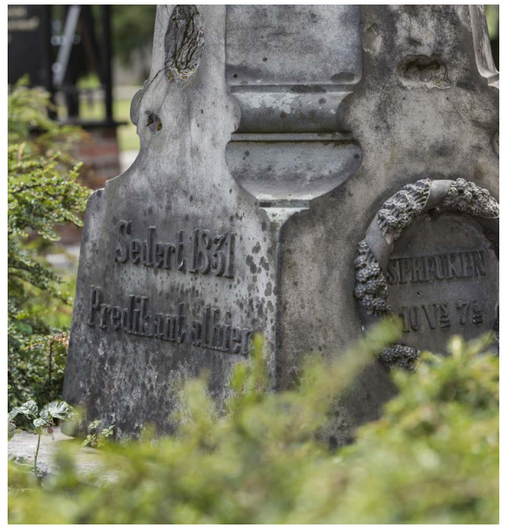

Uitreiking Erfgoedprijs 2021 in Dinxperlo

// Methodiek Rijksdienst betreffende instandhouding begraafplaatsen
Er zijn brochures van de Rijksdienst over de instandhouding van begraafplaatsen beschikbaar. Kernvragen zijn; wat houdt de bescherming van begraafplaatsen eigenlijk in, wat mag er wel of niet qua bebouwing, wat is het belang om te komen tot een goed beheersplan. Een goed beheersplan moet gebaseerd zijn op een visie die uitgaat van cultuurhistorische waarden van een begraafplaats. Ook kunnen er mogelijkheden zijn om inkomsten te generen en bekendheid te geven aan begraafplaatsen. Daarom is het goed om met beheerders, eigenaren, gemeenten en andere partijen te bekijken waar we nu eigenlijk tegenaan lopen. Er ligt een rapport van het MAB over onze begraafplaatsen. Er zijn redengevende beschrijvingen gemaakt, en overzichten van grafmonumenten met aandachtswaarde. Het is belangrijk om een breed draagvlak te krijgen voor de instandhouding. Qua cultuurhistorie kan een overall blik worden gegeven: wat ligt er al en hoe is dat vertaald in de beheersplannen. Ook wordt er gekeken of er kansen liggen.

Graf Oude begraafplaats Dinxperlo

// Historische Interieurs Oost Achterhoek, laatste ontwikkelingen

De volgende fase van het project heet ‘Gluren bij de buren’. Dit is een deelproject in het kader van historische interieurs Oost Achterhoek. Het Gelders Genootschap heeft een pitch gehouden voor een Leader subsidie, met betrekking tot ontsluiten van de bijzondere interieurs die we hebben in Oost Achterhoek. Deze pitch is positief ontvangen. Doel is om historische interieurs toegankelijker te maken. Diverse partijen, zoals historische kringen en eigenaren van monumenten worden hierbij betrokken. Er wordt een werkgroep opgericht om thema’s te bedenken en om te bepalen wat er in de route moet komen. De commissie wordt gevraagd mee te denken over welke Aaltense panden hiervoor in aanmerking kunnen komen.

// Project 1572 en 2022

De werkgroep Bredevoort 1572 heeft contact gezocht met basisscholen. De musea zijn erbij betrokken om een totaalprogramma te presenteren. De vier thema’s zijn: vrijheid, verdraagzaamheid, verscheidenheid en verbondenheid. Er staan al verschillende activiteiten op de rol:

- 9 december wordt het Jaarboek Achterhoek en Liemers over 1572 gepresenteerd in de Koppelkerk;
- 9 april wordt er een pubquiz georganiseerd vanuit Bredevoort;
- Maandelijks (tot oktober) is er op zondagmiddag een St. Jorisconcert met muziek uit de geuzentijd;
- 20 tot 22 mei: Compagnie Onversaegt Bredevoort, een stukje immaterieel erfgoed. Er worden ook groepen van elders bij gevraagd;
- Fietstocht Bredevoort-Anholt;
- Fietstocht Bredevoort – Grolle;
- Op 24 maart 2022 is de officiële opening van het landelijke project in Den Briel;
- Erfgoedcentrum Gelderland wil een podcast opnemen;
- De Koppelkerk gaat lezingen door vier verschillende sprekers verzorgen over verdraagzaamheid.

Ondertussen zijn er al 35 gemeenten aangehaakt bij het landelijke samenwerkingsverband.

// Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken

COUP begeleidt alles rondom erfgoed, advies, ruimtelijke ontwikkeling, financiële risico’s en dergelijke. Samen met het Monumentenadviesbureau (MAB) en TU Delft heeft COUP een ondersteunende rol bij het opstellen van de Kerkenvisie voor de Oost Achterhoek. In de Kerkenvisie wordt de situatie van monumentale en niet monumentale kerken in beeld gebracht. Voor iedere kerk wordt een Kerkenpaspoort opgesteld, de dialoog opgestart, relatie en commitment opgebouwd. Vanuit de Kansenkaart van de TU Delft worden inspiratievoorbeelden gegeven. Ook is er een inspiratie uitje georganiseerd naar Arnhem.

De Kansenkaart is een ‘out of the box’ document. Er zit een stappenplan in dat ook door andere gemeenten/ partijen gebruikt zou kunnen worden. Verder zijn er voorbeelden van hergebruik, bedoeld ter inspiratie. De voorbeelden zijn niet getoetst aan gemeentelijk beleid of de wensen vanuit de kerkgemeenschap, maar bedoeld als mogelijke denkrichting.

TERUGBLIK VERGADERINGEN 2021 EN 2022

Diverse zaken spelen een rol bij het bepalen wat de beste functie is voor het gebouw de komende periode. Hierbij kan gedacht worden aan: sociale cohesie, leefbaarheid toerisme, herbestemming vastgoed, verduurzaming, ruimtelijke inrichting en gebiedsontwikkeling en kunst en cultuur. Het is maatwerk! Het is een gevoelig onderwerp, daarom is participatie zo belangrijk. Een plan moet in de harten van de mensen groeien, zodat er een fundament ontstaat. Op deze wijze willen we draagvlak creëren.

In de gemeente Aalten hebben we ondertussen al heel wat herbestemmingen gerealiseerd: de voormalige NPB kerk in Dinxperlo, Koppelkerk in Bredevoort, Ontmoetingskerk in Dinxperlo, en de op handen zijnde herbestemming van de Oosterkerk zijn mooie voorbeelden.

Inspiratiebezoek Arnhem ihkv Kerkenvisie

TERUGBLIK VERGADERINGEN 2021 EN 2022

// Verduurzamen van monumenten
Er is een brochure voor eigenaren van monumenten en andere historische panden in voorbereiding. We zijn hierover in gesprek met Dijkoraad en het Gelders Genootschap. Deze brochure omvat onder meer een stappenplan. Dit project gaat uit van de drie Oost Achterhoekse gemeenten.

// Terugblik SRV wagen - Een nieuwe Tijd!
Wederopbouw in de gemeente Aalten
De SRV wagen rijdt dit najaar door de Achterhoek. Wederopbouw en duurzaamheid zijn het thema. In de gemeente Aalten was het een geslaagd project. Gecon-cludeerd wordt dat SRV wagen een mooie manier is om erfgoed bij de mensen te brengen, daardoor gaat het meer leven en slaat het eerder aan. De bus blijkt een goed herkenningspunt. Diverse organisaties uit de gemeente Aalten zijn betrokken bij het samenstellen van een programma voor jong en oud.

SRV wagen in Dinxperlo

Post 65 architectuur Markt 7 Aalten

// #MijnPost65
De Rijksdienst organiseert een fotowedstrijd #Mijn-Post65. Iedereen wordt uitgenodigd om kenmerkende objecten uit de periode tussen 1965 en 1990 (post 65) te fotograferen met fotocamera of smartphone. Het kan gaan om gebouwen, parken, landschappen en kunst-werken in de openbare ruimte. Bij de foto's dient een korte beschrijving te worden aangeleverd, met waarom het gebouw, de plek of het kunstwerk zo kenmerkend, belangrijk of iconisch is.

De wedstrijd loopt van 20 september tot en met 29 oktober. Een jury beoordeelt het resultaat op compositie en creativiteit en kiest een winnaar. Iedere maand wordt er een prijswinnaar bekend gemaakt. Het is bedoeld om mensen alert te maken op elementen die bijzonder zijn aan die tijd, dit is een leuke manier om mensen te stimuleren.

06 december 2021

// Vertegenwoordiging Heemschut
De heer Van Duren beëindigd zijn werkzaamheden voor de Commissie Cultureel Erfgoed. De heer G. Lebbink zal hem vervangen namens Erfgoedvereniging Heemschut.

// Ludgerglossy
De Ludgerglossy is een eenmalige uitgave en ziet er prachtig uit. Ieder commissielid heeft een exemplaar ontvangen.

// Nominatie Oost Achterhoek voor de BNG Erfgoedprijs
De gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk als Oost Achterhoek zijn genomineerd voor de BNG Bank Erfgoedprijs. Er zijn drie andere gemeenten genomineerd, te weten Almere, Breda en Eindhoven.

Op 28 januari 2022 wordt er een pitch gehouden voor de jury. Thema in 2022 is ‘Kunst en Erfgoed’. Op 2 juni is de prijsuitreiking. We presenteren ons met een ‘Vriendenboekje’, met daarin de partijen met wie we samen hebben gewerkt aan Cultuur en Erfgoed in de Oost Achterhoek. Onze Arfgoodnota is met de drie gemeenten opgesteld, daarin zijn verbindingen gelegd met allerlei beleidsterreinen.

// Kerkenvisie Oost Achterhoek – gemeente Aalten
De Kerkenvisie is een intensief traject geweest, dat mede door corona veel tijd heeft gevraagd. Desondanks zijn er goede en intensieve gesprekken gevoerd met kerkenraden, besturen, bewoners en betrokkenen. De Kerkenvisie is opgesteld met de drie Oost Achterhoekse gemeenten, waarvoor een uitkering door het rijk is verstrekt. De Kerkenvisie is enerzijds een inventarisatie van wat er allemaal speelt en anderzijds dient het ter inspiratie om te bekijken hoe sommige kerken een nieuwe of betere toekomst kunnen krijgen.

// Torenuurwerk van Johannes Holthus 1666
Vanuit het museumbestuur kwam het verzoek om het torenuurwerk een goede plaats te geven, als voorkeur is Bredevoort aangegeven. Het is een uniek smeedwerk en verdient de aandacht. De suggestie wordt gedaan om het object te laten bijschrijven in de beschrijving van een rijksmonument. Dan wordt het namelijk een onderdeel van een rijksmonument en dan blijft het een onderdeel van het gebouw waar het bij hoort.

// Theekoepel op Bolwerk Vreesniet in het Vestingpark St.-Bernardus
Vereniging Bredevoorts Belang heeft een subsidieverzoek ingediend bij de RCE, voor onderhoud aan de theekoepel (rijksmonument). Dit verzoek is afgewezen. De vereniging zoekt naar een oplossing. Zou de regeling vanuit Bond Heemschut soelaas kunnen bieden? Deze regeling heeft betrekking op particuliere eigenaren van monumenten, die een speciale restauratie of onderhoudswerkzaamheden gaan uitvoeren aan een monument. Nagegaan wordt of de theekoepel in aanmerking kan komen voor de regeling vanuit Heemschut.

Theekoepel Bredevoort

// Historische Interieurs Oost Achterhoek laatste ontwikkelingen
Het Gelders Genootschap werkt toe naar een vervolgproject. In de presentatie worden een drietal voorbeelden van panden getoond, met bijzondere interieur elementen, te weten ‘De Luther’, Hagtweg en Hofstraat. Het Gelders Genootschap zit nu in fase 2 van het project, waarbij ze zich willen richten op Achterhoek Toerisme en de digitale routes. Er zijn vele leuke en originele ideeën over hoe dit vorm te geven.

// Project 1572 in 2022, www.geboortevannederland.nl
Er is een interview gehouden met de drie burgemeesters die het project landelijk trekken en dit is gepubliceerd in de kranten. Totaal zitten we nu op 41 gemeenten die zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband. Op 10 januari vindt er een persconferentie plaats, waarin het programma in Bredevoort wordt toegelicht en op 14 januari staat de prestentatie Jaarboek Achterhoek en Liemers gepland in de Koppelkerk. De thema’s zijn Vrijheid, Verscheidenheid, Verdraagzaamheid en Verbondenheid.

// Instandhouding begraafplaatsen, overzicht stukken en ontwikkelingen.
Alle rapporten die er bestaan over de Aaltense begraafplaatsen zijn in beeld gebracht. Daarnaast is geïnventariseerd wat er in de afgelopen jaren is gedaan in het kader van de cultuurhistorische begraafplaatsen.

Vanuit het Rijk is er subsidie beschikbaar gesteld voor Joodse begraafplaatsen. Tevens wordt verwezen naar de fysieke toestand van de begraafplaats aan de Piet Heinstraat. Het Parochie Bestuur draagt bij door twee ensembles grafzerken te restaureren.

Vrijwilligers Dinxpers Belang Joodse begraafplaats Dinxperlo

07 februari 2022

// Theekoepel op Bolwerk Vreesniet in het Vestingpark St.-Bernardus
Het is de bedoeling om ook via Van Heemschut bij de Rijksdienst een signaal af te geven dat kleinere objecten via de huidige regeling met het drempelbedrag tussen wal en schip raakt. Streven is dat het onderhoud van de theekoepel ook in aanmerking komt voor subsidie.

// Vraag Gelders Genootschap Post ’65 architectuur
Het Gelders Genootschap is bezig met het samenstellen van een Gelders programma voor Post 65. Te denken valt aan bijvoorbeeld stedenbouw, landschapsarchitectuur in de periode 1965-1990. Er wordt beleid ontwikkeld voor aanvullende bescherming van erfgoed uit die periode. Het is de bedoeling om een beeld te krijgen van de meest prominente gebouwen, recreatiegebieden, parken, interieurs. Er worden projectgroepen opgestart, waarbij de commissieleden zich kunnen aansluiten. Verwezen wordt naar de landelijke werkgroep Post 65.

// Streektaal organisatie in het Nedersaksische taalgebied (SONT)
In de verjaardags kalender ‘Ode aan het Aaltense Landschap’ zijn naast foto’s ook gedichten in het Achterhoeks opgenomen. Alle Aaltense raadsleden hebben een exemplaar ontvangen.

Kalender Ode aan het landschap

// Terugkoppeling Raadsbesluit Kerkenvisie Oost Achterhoek – gemeente Aalten
De Kerkenvisie is unaniem akkoord bevonden door gemeenteraad. Er is veel waardering uitgesproken voor het proces, inventarisatie en de gesprekken die geweest zijn. In de oordeelsvormende raad is gevraagd naar de mogelijkheden om de Goede Herderkerk en de Zuiderkerk een monumentale status te geven. Dit wordt nader onderzocht. De visie is een inventarisatie om mogelijkheden en onmogelijkheden in beeld te brengen voor de kerken. Er is al veel gebeurd, maar er is nog veel te doen en er moeten nog enige keuzes gemaakt worden. De commissie spreekt haar waardering uit voor de Kerkenvisie, het Kerkenpaspoort en de Kansenkaart.

// Stand van zaken nominatie Oost Achterhoek voor de BNG Erfgoedprijs
Op 28 januari 2022 hebben we de pitch gehouden. Deze moest in verband met corona digitaal in 7 minuten. We hebben een mooi filmpje en een Kameradenboeksken gemaakt. Op 2 juli is de prijsuitreiking.

Pitchen voor de BNG Erfgoedprijs

// Historische Interieurs Oost Achterhoek – verzoek ondersteuningsverklaring voor Leadersubsidie
De interieurs die de afgelopen tijd zijn onderzocht, worden digitaal toegankelijk gemaakt. Waarbij we ook gebruik gaan maken van dronebeelden. Dit project kan veel betekenen voor interieurwaardering, draagvlak en instandhouding van interieurs. Men vindt het fijn als het project breed gedragen wordt. De commissie ondersteunt de reeds opgestelde ondersteuningsverklaring.

// Torenuurwerk
Het plan is om in de toren van de Koppelkerk etages te maken en in te richten als een soort museum. Dat zou een mooie plek kunnen zijn voor het torenuurwerk, omdat het dan ook publiekelijk toegankelijk is. Daarmee is het gelijk een onroerend goed, waardoor het in aanmerking kan komen voor een monumentale status, omdat het dan deel uitmaakt van het cultureel erfgoed. Wanneer dit de wens is van de eigenaren van het uurwerk en van de kerk, kan hiervoor bij het college een verzoek worden ingediend.

// Project 1572 in 2022
www.geboortevannederland.nl
Het ECAL heeft een mooi jaarboek gepubliceerd. De 24ste is de officiële opening in de Koppelkerk. Er zijn nu 41 gemeenten aangesloten. De burgemeester is geïnterviewd voor de Achterhoekse Courant.
Update van de laatste ontwikkelingen:
- Startschot persconferentie in de St. Joriskerk. TV Gelderland was daarbij aanwezig;
- Op de website www.GeboortevanNederland.nl staan 51 activiteiten en 16 daarvan hebben rechtstreeks te maken met onze gemeente;
- Publiciteit via: RVT Slingeland zendt een programma uit, Aalten Actueel en de Band, Achterhoeks Nieuws en Winterswijks huis-aan-huis blad;
- 24 februari symposium in de Koppelkerk, dit is een vervolg op het jaarboek van ECAL;
- 9 april pub quiz, waarin muziek en geschiedenis centraal staan;
- 23 april is er een fietstocht (56 km) van Bredevoort naar Anholt;
- De thema's van de tolerantiecolleges zijn vrijheid, verdraagzaamheid, verbondenheid en verscheidenheid;
- 20 en 22 mei: de groep Onversaegt Bredevoort geeft gastlessen en voorstellingen;
- In september is er een lezing in Dinxperlo;
- In samenwerking met het Onderduikmuseum wordt er een landelijke expositie met regionaal en lokaal tintje georganiseerd;
- In het kader van Oost Achterhoek en de samenwerking van de drie gemeenten komt er eind dit jaar een 1572 magazine uit, geschreven door Sjoerd van den Werf;
- Archeologie, waarbij aansluiting wordt gezocht bij het archeologische deel van de tentoonstelling 1572. Inzet is per gemeente, zodat het een plaatselijk verhaal wordt. Er is een prachtige website ontwikkeld, waar objecten en vondsten in 3D zijn te bekijken, waaronder het Klooster Nazareth.
- Tot slot worden er ook publieksactiviteiten georganiseerd, zoals een publieksonderzoek op het kloosterterrein.

TERUGBLIK VERGADERINGEN 2021 EN 2022

// Straatnaamgeving
A. Verzoek tot vernoeming straat naar dhr. Smilda.
   Het gaat om het plan waar de oude technische school heeft gestaan, aan de Ludgerstraat. Het pad loopt door het gebied dat benoemd moet worden. In de reglementen staat dat een persoon 10 jaar geleden overleden moet zijn, tenzij zo van belang dat de commissie vindt dat het wel toegekend moet worden. Voorliggende vraag is gebruik gemaakt kan worden van de uitwijkmogelijkheid. Geconcludeerd wordt dit onderwerp door te schuiven naar de volgende vergadering, als de commissie voltallig is.
B. Verzoek 13 omgekomen Engelse militairen
   Op 15 januari jl. is het herhaalde verzoek binnengekomen tot straatnaamgeving voor de Britse omgekomen militairen. Bij de woonbuurt de Bevrijding komt een alternatief, namelijk een monument met namen.

// Open Monumentendag 2022 – thema Duurzaamheid
Dit jaar is het landelijke thema 'duurzaamheid'. Er komt weer een samenwerking met Stadt Bocholt. De Open Monumentendag vindt plaats op 11 september 2022.

// Verplaatsen infoavond voor monumenteneigenaren en betrokkenen erfgoed i.v.m. coronamaatregelen.
De info-avond voor monumenteneigenaren in de Oost Achterhoek, gepland op 17 februari, is verplaatst naar 13 april. De presentatie en brochures zijn klaar.

// Stand van zaken restauratie boerderijcomplex De Welsker, De Heurne
Er zijn gesprekken met de provincie, rijksdienst, restaurateur en architect over fase 2 van de T- boerderij. De restauratie van het casco fase 2 zal provinciaal gesubsidieerd worden. Voor de Aalten Vooruit is een mooi artikel opgesteld.

26

De Welsker genomineerd voor Gelderse prijs

Breng uw stem uit

DE HEURNE - De Welsker is genomineerd voor de Gelderse prijs voor ruimtelijke kwaliteit. Na jaren in vervallen staat wordt de scholtenboerderij in de Heurne weer in ere hersteld. Eerder dit jaar werd het harde werken al beloond met het winnen van de Aaltense Erfgoedprijs, maar nu maakt het project wederom kans op een prestigieuze prijs: de Gelderse prijs voor ruimtelijke kwaliteit.

Dat het een prestigieuze prijs betreft, blijkt wel uit het aantal inzendingen; dertig Gelderse projecten meldden zich bij de provincie als kanshebber. Uiteindelijk zijn er vijftien genomineerden gekozen, die meedingen naar de prijzen. Er zijn twee prijzen te winnen: de vakjuryprijs en de publieksprijs. Voor beide winnaars staat een bedrag van 10.000 klaar dat kan worden gebruikt *voor de verdere ontwikkeling van het project.*

Publieksprijs, geef uw stem aan De Welsker
De vakjury bestaat uit vijf professionals aangewezen door de provincie. De publieksprijs is de prijs van iedereen, iedereen kan namelijk zijn *stem uitbrengen. Het project met de meeste stemmen wint*

Een concert bij de gerestaureerde schoppe van De Welsker. Foto: PR

de prijs. De gemeente Aalten is trots op de nominatie van De Welsker. Wethouder Ted Kok: "Agrarische landerijen, beken, bosschages, houtwallen, bochtige weggetjes en te midden van dat alles scholtenboerderijen. *Het is kenmerkend voor het Achterhoekse landschap. Ik heb bewondering voor de wijze* waarop het rijksmonument De Welsker in zijn oude glorie wordt hersteld. De eigenaren leveren samen met hun architect, landschapsontwerper en de uitvoerende partijen een prachtige bijdrage aan het behoud van het Gelders erfgoed. Met veel aandacht voor vakmanschap, duurzaamheid en biodiversiteit. Dat de eigenaren de plek ook willen delen met buurtbewoners en geïnteresseerden, draagt bij aan het Achterhoekse naoberschap en dat maakt het plaatje helemaal af."

De Welsker wil teruggeven aan de Heurne
In haar hoogtijdagen was De Welsker een scholtenboerderij: de plek waar de bewoner naast boer ook rentmeester was voor de landheer. Boeren uit de omgeving brachten hier hun belastingafdrachten. Nu, zo'n 200 jaar later, willen huidige eigenaren mevrouw Berteling en de heer De Ruiter het teruggeven aan de bevolking: "De Welsker moet een plek worden waar men samen kan komen, voor vergaderingen of culturele activiteiten." De eerste optredens in de gerestaureerde Schoppe hebben deze zomer plaats gevonden en werden goed bezocht. Ook tijdens de Open Monumentendag in september was de publieke belangstelling voor De Welsker bijzonder groot.

Over de Gelderse prijs voor ruimtelijke kwaliteit
Jaarlijks reikt provincie Gelderland de Gelderse prijs voor ruimtelijke kwaliteit uit. De provincie wil met de prijs aandacht vragen voor ruimtelijke kwaliteit. De genomineerde projecten zijn voorbeelden van initiatieven die positief bijdragen aan ruimtelijke ontwikkeling en de kwaliteit van de leefomgeving. Ieder jaar heeft de prijs een thema. Dit jaar is het thema 'De kunst van het Kiezen' en dus let de jury met name op de keuzes die gemaakt zijn tijdens de totstandkoming van het project.

Stemt u ook?
Iedereen kan een stem uitbrengen voor de publieksprijs. Stemmen kan tot en met 15 december op de website van provincie Gelderland, of gebruik deze link: www.gelderland.nl/themas/omgevingsvisie/gprk2022/denominaties-gprk-2022.

11 april 2022

De vergadering op 11 april 2022 vindt plaats in de prachtig gerestaureerde schoppe van De Welsker.

// Theekoepel Bredevoort
Bond Heemschut heeft contact gehad met de Rijksdienst over het drempelbedrag voor subsidie voor kleinere projecten. De theekoepel in Bredevoort dreigt de dupe te worden van het vereiste drempelbedrag. Naar blijkt zijn de mogelijkheden beperkt. De commissie adviseert de subsidieverordening zodanig te wijzigen dat het onderhoud van de rijksmonumentale theekoepel met subsidie van de gemeente kan worden uitgevoerd. De gemeente bekijkt of zij iets kan betekenen voor Bredevoorts Belang.

// Straatnaamgeving
Vorige keer is het verzoek tot het vernoemen van een straat naar dhr. Smilda in het plan Ludgerstraat besproken. Het onderwerp is doorgeschoven zodat de voltallige commissie een beslissing kan nemen over het eventueel afwijken van de richtlijnen. Het is nog geen 10 jaar geleden dat dhr. Smilda is overleden. De commissie is akkoord met het afwijken van de regels en adviseren om mee te werken aan het verzoek.

// De Halve Maone
Dhr. De Graaf dringt aan op het opstellen van een stappenplan voor ‘De Halve Maone’. De medewerking van het Waterschap is noodzakelijk, dat is op dit moment nog niet zeker. Het project staat in het uitvoeringsprogramma van de erfgoednota.

// Informatieavond over monumenten 13 april 2022
Er zijn inmiddels 120 aanmeldingen voor de informatieavond voor eigenaren van monumenten in de Oost Achterhoek. De nieuwe brochure over het verduurzamen van monumenten wordt er gepresenteerd. Het programma begint met een aantal korte presentaties, daarna kunnen eigenaren met allerlei standhouders in gesprek.

Vergaderen CCE in Schoppe de Welsker

Infoavond monumenteigenaren april 2022

Infoavond monumenteigenaren Astoria

// Karakteristiek pand Gelkinkweg 12 in De Heurne, plan voor sloop en nieuwbouw
Het plan dat voorligt betreft sloop en nieuwbouw. De commissie mist hierbij een bouwkundig onderzoek. De commissie stuurt aan op zoveel mogelijk restauratie. Wellicht helpt het om aan het pand een monumentale (gemeentelijk) status toe te kennen. Bijkomstig voordeel is dat er dan ook financiële ondersteuning mogelijk is.

// Karakteristiek pand Lage Heurnseweg 4/6 in De Heurne, plan voor sloop en nieuwbouw
Ook dit is een nieuwbouwplan waarbij het bestaande karakteristieke pand wordt gesloopt. In de nieuwe situatie wordt de woning kleiner dan het origineel. Er is geen onderbouwing waarom voor deze oplossing is gekozen. Het pand oogt in technisch betere staat dan het pand aan de Gelkinkweg. De commissie adviseert wederom de mogelijkheden te bekijken voor een monumentale status.

// Actuele ontwikkelingen specifieke begraafplaatsen
Verwezen wordt naar het herderlijk schrijven van de Parochie HH. Paulus en Ludger. De parochie heeft aangeboden om een aantal graven te restaureren en eventueel delen in te zaaien met bloemenmengsels. Er ligt een aantal vraagstukken die nader bekeken moeten worden: beheersplan opstellen? Moet het intensief worden beheerd of gedeeltelijk natuur? Weer openstellen? Een gedeelte voor urnen? Interessant om te onderzoeken.

Ted Kok overhandigt brochure aan eigenaren

Op de Joodse begraafplaats in Bredevoort heeft de werkgroep de muren weer vrijgemaakt, daardoor is de schade aan de muren nog beter zichtbaar geworden. Er is overleg geweest met het NIK en de Joodse gemeenschap Aalten over een bijdrage voor het herstel van de poort en de muur. Een aanvraag voor subsidiemogelijkheden wordt bij de gemeente ingediend.

De begraafplaats aan de Bolwerkweg is gemeentelijk eigendom en ook een gemeentelijk monument. Midden op de begraafplaats staat een baarhuis. Het geheel is wel opgeknapt maar het oorspronkelijke orthogonaal is volledig zoek door de keuze van beplanting, zoals wild uitgegroeide laurier. Een planmatige aanpak is gewenst: wat is het oorspronkelijke karakter en hoe is dit in stand te houden. Wellicht biedt de begraafplaats ook kansen voor toerisme.

TERUGBLIK VERGADERINGEN 2021 EN 2022

// Project 1572 in 2022, www.geboortevannederland.nl
Activiteiten(-overzicht) Bredevoort – gemeente Aalten 2022. Het activiteitenoverzicht is gereed, waarvoor de complimenten worden uitgesproken. De regionale archeologe zal in samenwerking met het Onderduikmuseum het onderdeel archeologie in gaan vullen. Daarnaast wordt er een archeologie-activiteit in het kloostergebied georganiseerd. Op 23 april wordt de nieuwe grensoverschrijdende fietstocht naar Anholt gepresenteerd vanaf 't Zand in Bredevoort. In de plaatselijke kranten zijn interessante stukken gepubliceerd, die ook veel door kinderen wordt gelezen.

Opening landelijk project in Brielle, 24 maart 2022:
De Koning was aanwezig en Oekraïne was via de ambassadeur vertegenwoordigd. Ook Oekraïense vluchtelingen waren aanwezig.

15 72 Geboorte van Nederland

450 JAAR OP ZOEK NAAR VRIJHEID VERDRAAGZAAMHEID VERBONDENHEID VERSCHEIDENHEID

April 2022

THEMANUMMER: OFFICIËLE OPENING HERDENKINGSJAAR 1572

Op donderdag 24 maart 2022 vond in Brielle, in aanwezigheid van Koning Willem-Alexander, de startplaats van het landelijke herdenkingsjaar 1572.
Het was een zonnige dag zonder noemenswaardige beperkingen in verband met COVID-19. Uit alle delen van het land warenvertegenwoordigers van SW 1572-gemeenten naar Brielle gekomen. Daar werden ze in een restaurant net buiten de vesting verwelkomd door de burgemeester van Brielle, Gregor Rensen, en de voorzitter van het SW 1572, Jos Wienen.

// Stand van zaken nominatie Oost Achterhoek voor de BNG Erfgoedprijs
Er is een pitch gehouden en op 2 juni volgt de uitslag. In de maand mei kan nog gestemd worden voor de publieksprijs.

Koning met burgemeesters

// Een monument bij de wijk 'Bevrijding' in Aalten
Er is een bijeenkomst in de Groen van Prinstererschool georganiseerd. Het was een positieve avond, mede door kunstenares Mirjan Koldeweij. Het wordt geen monument, maar een gedenkteken met klaprozen als symbolische verwijzing. De namen van de militairen worden verwerkt in een lamp, op het bankje komen dichtregels. Ook wordt een QR-code verwerkt waardoor verbinding kan worden gelegd met de geschiedenis. Omstreeks oktober is het gedenkteken gereed en volgt de onthulling.

// Omgevingswet en invulling gemeentelijke adviescommissie
De invoering van de wet staat op 1 januari gepland, vanaf deze datum wordt een aantal leden gewisseld. In Aalten worden de nodige voorbereidingen getroffen, waarbij het uitgangspunt is dat de welstandscommissie en CCE samengaan. De voorzitter blijft nog 2 jaar langer voor de continuïteit. De leden nemen het verzoek om met nieuwe kandidaten te komen, terug naar hun eigen organisatie. De plek voor een burgerlid moet ook nog worden ingevuld. Het is belangrijk dat er zoveel mogelijk disciplines vertegenwoordigd worden en lokale organisaties betrokken blijven.

// Wie wint de Erfgoedprijs 2022?
Mw. Oonk vraagt aan de leden om de oproep om kandidaten voor te dragen voor de erfgoedprijs te verspreiden binnen de eigen gelederen. Uitreiking van de prijs vindt plaats tijdens de Open Monumentendag op 11 september. Het thema van de OMD is dit jaar 'Duurzaamheid'.

11 juli 2022

// Drempelbedrag subsidie kleine monumentale projecten
De kwestie is door de gemeente aangekaart bij de Rijksdienst. Ook daar wordt erkend dat kleine elementen tussen wal en schip vallen. Ze nemen het in ieder geval mee in de evaluatie. Vanuit de gemeente is er een bereidwilligheid om een helpende hand toe te reiken en om naar een praktische oplossing te zoeken.

// Karakteristiek pand Gelkinkweg 12 in De Heurne, plan voor sloop en nieuwbouw
De commissie is teleurgesteld dat het pand Gelkinkweg 12 in de Heurne is gesloopt. Hetzelfde geldt voor het pand aan de Lage Heurnseweg. In zijn algemeenheid is het de tendens dat het duurzamer is om te renoveren dan om te slopen. De werkwijze wordt nader onder de loep genomen.

// Erfgoedfestival
Het erfgoed festival was zeer geslaagd. Burgemeester Stapelkamp heeft op een solex het project geopend, samen met mw. Looman van het Waterschap.
Er waren verschillende sprekers over diverse onderwerpen, waar men in een kleinere setting bij kon aansluiten. Er was een grote opkomst. De SRV wagen heeft rondgetoerd. Als gemeenten zijn we nauw betrokken geweest. Een evaluatie voor korte en lange termijn volgt.

// Joodse Begraafplaats Bredevoort
De subsidieaanvraag is ingediend, echter de kosten moeten tot in detail worden opgegeven, waardoor het vrij gecompliceerd wordt. De begraafplaats wordt onderhouden door vrijwilligers, zij hebben zich ingezet om geld bij elkaar te krijgen.

// Begraafplaats Piet Heinstraat
Mw. Oonk vertelt dat ze samen met de medewerkers van de buitendienst ter plekke de situatie heeft bekeken. Er zijn afspraken gemaakt, die schriftelijk zijn bevestigd naar de parochie.

// Luikenproject
Tot 1 juli was het mogelijk om via het Leaderproject subsidie aan te vragen voor boerderijen van voor 1965. Maximale bedrag tot 2100 euro om renovatie van luiken te stimuleren of om luiken aan te brengen.

// Ludgerpad
Het Ludgerpad is een onderdeel is van het LAW netwerk (langeafstandswandelroutes) in de Achterhoek. Het is een zoveel mogelijk historisch gereconstrueerde route die Ludger rond het jaar 1800 heeft bereisd. De route loopt van Zutphen tot aan Munster. Planning is om de route het late najaar of vroege voorjaar gereed te hebben.

// Rijksmonument De Ahof, Polstraat 9, Aalten
Het plan betreft herstel/renovatie en isolatie van het dak, zodat het aan de moderne tijd is aangepast. Het plan wordt nog voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. De commissie is geen voorstander van een te strak dakaanzicht en stelt voor om door de Adviseur Duurzaam Erfgoed ter plaatse een advies te laten uitbrengen.

// BNG Erfgoedprijs - Publieksprijs Oost Achterhoek
Een historische GSM bus is met een grote groep Achterhoekers richting Veenhuizen vertrokken. Voor ons was het een goed moment om mee te doen, in verband met ons nieuwe Erfgoedbeleid, de Arfgoodnota. Er is vooraf veel campagne gevoerd voor de publieksprijs en dat heeft een positieve uitwerking gehad, want we hebben de publieksprijs gewonnen. De juryprijs was voor Eindhoven.

// Open Monumentendag en Erfgoedprijs 2022
Op 10 en 11 september is het jaarlijkse Open Monumentendag weekend. Dit jaar is duurzaamheid het thema. Een flink aantal locaties hebben zich al aangemeld voor openstelling. De openingslocatie is het Koppelhuis in Bredevoort. Ook wordt weer de Erfgoedprijs uitgereikt. Er is subsidie aangevraagd bij Interreg voor de samenwerking met Stadt Bocholt en we hopen 1000 euro te ontvangen.

// Straatnaamgeving
A. Goossenspad
   Het verzoek om het pad van Gall en Gall richting bakker Heijerman te benoemen tot Goossenspad is voorgelegd aan het ADW. Het ADW komt echter met de volgende voorstellen: 'Jeneverbranderspad' of 'Ten Bokkelpad' of 'Rozemapad'. De commissie stelt voor om de benaming voor het Goossenspad nader uit te (laten) zoeken in samenspraak met de aanvrager en het ADW.
B. Locatie Ludgerschool
   Het ADW ziet mogelijkheden om de schoolhistorie in de benaming te betrekken. De commissie adviseert positief over de benaming 'Smildapad'.
C. Belangrijke personen Aruba
   Het verzoek past niet in onze straatnaamregeling. De commissie ziet de relatie niet met de gemeente Aalten en spreekt geen enthousiasme uit. Het verzoek wordt voor kennisgeving aangenomen.

Het monumentenschildje op herbestemde Dutch Button Works Bredevoort

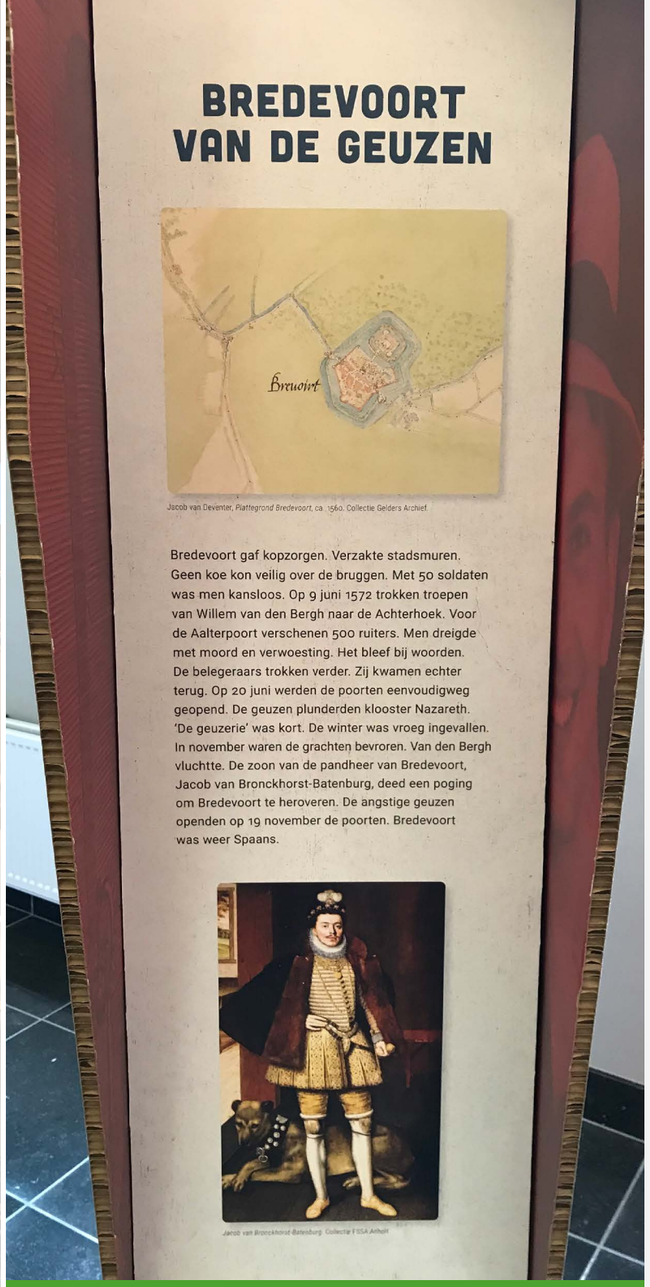

Stadt Bocholt vertegenwoordigd bij opening OMD 2022

Expositie 1572

// 1572 expositie en andere activiteiten
Een drietal tentoonstellingen wordt voorbereid. Een landelijke tentoonstelling: waarbij één paneel specifiek over onze streek, de Achterhoek, gaat. In de tweede tentoonstelling wordt Gertrud von Millendonk uitgelicht door middel van panelen. Daarnaast zijn we bezig met de regionaal archeologe om te bekijken hoe onze archeologie gerevitaliseerd kan worden met verhalen en hoe dit is te verbinden aan 1572. Gezocht wordt naar een verbinding archeologie met het thema van het museum 'Democratie en Vrijheid'.

// Omgevingswet – gemeentelijke adviescommissie
Voor een deel van de commissieleden is de zittingstermijn overschreden. In combinatie met de besluitvorming rond de nieuwe Omgevingswet worden namens de lokale organisaties nieuwe commissieleden voorgedragen.

// Programma Vrijheid
Provincie Gelderland heeft het 'Vrijheidprogramma' gestart. De provincie is in vijf regio's (Rivierenland, Arnhem, Nijmegen, Veluwe en de Achterhoek) verdeeld, en voor iedere regio is hetzelfde bedrag gereserveerd. Het bedrag voor onze regio is alvast geclaimd. Het is heel bijzonder dat 8 Achterhoekse gemeenten, 3 gemeenten uit de Liemers en 9 Duitse gemeenten hierin gaan samenwerken. Het programma is gebaseerd op een viertal projecten met als thema 'Verbinding'. Initiatiefnemers moeten deze projecten ondersteunen:
1e Vrijheidsroutes
2e Vrijheidsmaaltijden
3e Verbindend licht
4e Ode aan de vrijheid (vrij project).
De gemeente Aalten is penvoerder en doet de centrale aanvraag voor deze vier projecten.

// Zijden sjaal Judith van Dorth
In augustus is in het Steengroevetheater in Winterswijk weer een prachtig en aangrijpend stuk te zien, dit keer over Judith van Dorth. Ze is in 1799 gefusilleerd op de Joodse Begraafplaats. Zij had een sjaal om haar hals, deze is tijdens de executie om haar ogen gebonden. Bij opgraving en herbegraving is deze sjaal deels behouden gebleven en teruggevonden en blijkbaar in 1938 geschonken aan het Onderduikmuseum. De commissie is benieuwd naar hoe het nu is met de sjaal.

// Aantal nieuwe Erfgoedpanelen in voorbereiding
Er is een korte tekst met paneel en afbeeldingen over de Rosmolen in Bredevoort aangeleverd. Er is een beslissing genomen over de plek waar de molenstenen komen te liggen. Daarnaast zijn we nog bezig met een paneel bij de r.k.-begraafplaats aan de Piet Heinstraat.

Molenstenen uit Bredevoort

19 september 2022

// Theekoepel Bredevoort
Eind dit jaar wordt gekeken of er budget resteert voor monumenten, van waaruit de restauratie van de theekoepel bekostigd zou kunnen worden.

// Programma Vrijheid
Aalten is de vertegenwoordiger van alle gemeenten (8) plus 3 Liemersgemeenten en de Duitse gemeenten. Het betreft dus de Regio Achterhoek, Liemers en Grensstreek. Elke regio heeft zijn vertegenwoordigers.

// De sjaal van Judith van Dorth
Er is nader onderzoek gedaan naar de sjaal van Judith van Dorth. Deze is inderdaad een onderdeel geweest van de collectie van het Aaltens Museum. Echter de sjaal is in het verleden aan het Rijksmuseum overgedragen. Toevallig komt er op NPO een uitzending, waarin onderzocht wordt of de sjaal werkelijk van Judith van Dorth is.

// Onderhoud en herstel van de boerderij en bijgebouwen Teubenweg 1 De Heurne
De opzet van het plan is om het pand zoveel mogelijk te behouden. Er is historisch onderzoek gedaan in Doetinchem (ECAL) en het plan is door de Rijksdienst goedgekeurd. Duidelijk is dat er met veel liefde en zorg met dit pand wordt omgegaan en dat de plannen zeer veelbelovend zijn. De integrale aanpak (erf, erfbeplanting en bomen) wordt zeer gewaardeerd. De commissie wijst op eventuele subsidiemogelijkheden.

// Kerkenvisie: Raadsmededeling vervolg(acties) kerkenvisie Achterhoek
Bij de vaststelling van de kerkenvisie in de raad zijn vervolgacties afgesproken. Op 13 april is in Winterswijk met de drie gemeenten een toelichting gegeven aan geïnteresseerden. Er waren twee kerkenpaspoorten uit de wederopbouwperiode, waarvan de raad de wethouder heeft verzocht om met die eigenaren in gesprek te gaan om te bekijken, of we deze kerken kunnen aanwijzen als gemeentelijk monument.

Op 21 september 2021 was er een inspiratie bezoek aan Arnhem. Men was hierover erg enthousiast en een herhaling zou wenselijk zijn, echter dan wel in onze eigen regio. Daarom staat er op 12 april 2023 weer een dag gepland, waarbij we een aantal kerkgebouwen uit onze regio (Winterswijk, Oost Gelre en Aalten) gaan bekijken. Het gaat met name om kerkgebouwen die in transitie zijn, een andere functie (krijgen of hebben gekregen) of een multifunctioneler gebruik in de toekomst.

// Uitnodiging Slag om Grolle
De commissieleden zijn uitgenodigd om het congres tijdens de Slag om Grolle bij te wonen. Mooi programma met een aantal prachtige lezingen, met ‘s-middags een bezoek aan het slagveld.

// Verduurzaming Rijksmonument De Ahof, Polstraat 9, Aalten
De aanvraag heeft betrekking op de renovatie van het dak en de verduurzaming. De Adviseur Duurzaam Erfgoed heeft op verzoek van de commissie een bezoek gebracht aan het pand en een duidelijk rapport met advies heeft opgeleverd. De commissie kan zich, met enkele opmerkingen, vinden in het voorliggende plan en sluit zich aan bij het advies, zoals dat staat geformuleerd in het rapport.

// Terugblik Open Monumentendag 2022 en uitreiking erfgoedprijs
De bijeenkomst was zeer plezierig en er was een goede sfeer. Er is opnieuw samengewerkt met Stadt Bocholt. De uitreiking van de Erfgoedprijs wordt gewaardeerd en de openstelling van Open Monumentendag is altijd weer erg bijzonder. Het werkt goed dat er een drietal genomineerden zijn. Het idee wordt geopperd om volgend jaar de prijsuitreiking los te koppelen van de Open Monumentendag. De prijs heeft best aanzien en zo kunnen we nog meer publiciteit en aandacht aan de genomineerden geven.

// Gedenkteken De Bevrijding
Op 14 oktober, om 10.00 uur wordt het monument onthuld. Het monument is eenvoudig, maar met de betekenis ‘de waarde van vrijheid’. Het monument van drie meter hoog betreft een oud model bloementafeltje, met daarop een vaas met 18 klaprozen (iedere roos staat voor een in Aalten omgekomen Britse militair). Extra bijzonder is dat dit in samenspraak met de buurtbewoners is opgezet. De Groen van Prinstererschool adopteert het monument.

// Minisymposium, expositie en archeologie ‘t Klooster 1572
Het minisymposium vindt op 14 oktober in de middag in de raadszaal plaats. Het Nationaal Onderduikmuseum heeft de expositie ‘de kracht van Gertrud von Millendonk’ ingericht. Op 15 oktober is een publieksdag archeologie, in het kader van Achterhoek 1572. Op die dag vind in de ochtend een onderzoek plaats op het erf van Kloosterdijk 20 in Aalten. Dit erf bevat nog resten van het voormalige klooster Nazareth in de grond. Er is een excursie over het kloosterterrein en een korte lezing over klooster Nazareth. De publieksdag is gratis toegankelijk en leuk voor jong en oud.

// Straatnaamgeving
Pad vanaf de Gall & Gall naar de Hogestraat.
Verzocht is om dit pad te benoemen tot Goossenspad. Naar aanleiding van de vorige vergadering is de benaming nader onderzocht, geconcludeerd wordt dat het ‘Goossenspad’ niet de meest voor de hand liggende naam blijkt. De commissie adviseert de benaming ’t Heuksken’, omdat deze plek van oudsher zo wordt genoemd. Het gaat niet alleen om het erfgoed van de plek, maar ook om het dialect, dat geeft wat extra’s.

Groene Kamer:
Het ADW en ECAL zijn gevraagd om te adviseren in de straatnaamgeving aangaande de locatie ‘Groene Kamer’, liggende aan de Singelweg in Aalten, ten noordoosten van woonbuurt De Pas. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplan opgesteld. Het karakter van het gebied als ‘Groene Kamer’ is daarbij benadrukt, juist door het omzomende groen als kader te nemen. De commissie adviseert de benaming ‘Groene Kamer’ over te nemen.

// Omgevingswet – nieuwe afvaardiging gemeentelijke adviescommissie
In verband met de omgevingswet zijn we bezig om de verordening op de commissie aan te passen. Op 5 december 2022 vindt de laatste vergadering van de CCE in deze samenstelling plaats. Vanaf 2023 wordt in principe gestart in een nieuwe samenstelling.

05 december 2022

Deze vergadering vindt plaats op een bijzondere plek, namelijk de Weeversborch in Aalten. Gastvrouw Hetty verwelkomt iedereen en geeft een korte toelichting op de prachtige landelijk gelegen locatie Weeversborch, waar zij met haar man met veel plezier een gastenverblijf runnen.

// Restauratie Joodse begraafplaats Bredevoort
In 2019 is een overeenkomst gesloten voor onderhoud van de begraafplaats waarin de gemeente Aalten bemiddelde tussen de Israëlitische Kerkgenootschap en de Aaltense vrijwilligersgroep. Tijdens de werkzaamheden werd al snel zichtbaar dat de muur grote scheuren begon te vertonen. Op dit moment is het resultaat van alle inspanningen dat het nu weer waardig is voor een begraafplaats. De renovatie heeft plaatsgevonden binnen het begrote budget. Het bestuur van de Nederlands Israëlitische Kerkgenootschap is voornemens om in het voorjaar van 2023 een plechtigheid te organiseren, om dit resultaat te bekronen.

De Joodse begraafplaats in Bredevoort

// Brief Erfgoedvereniging Heemschut over Rijksmonument Misterstraat 85 in Bredevoort
In het verleden is het pand in deze commissie meerdere malen besproken. Minimale werkzaamheden zoals het wind en waterdicht maken van de schuur zijn verricht. Echter het pand vraagt om meer aandacht. De Erfgoedvereniging Heemschut heeft daarom een brief opgesteld en gericht aan het college, gemeenteraad en deze commissie. De eigenaar was aanwezig om hierop een reactie te geven. Het was een constructief overleg, waarbij allen hetzelfde doel hebben, namelijk behoud van het monument. De gemeente en de Monumentenwacht gaan langs bij de eigenaar, om de situatie ter plekke op te nemen en te bespreken.

// Rijksmonument De Welsker genomineerd voor Gelderse Prijs Ruimtelijke Kwaliteit 2022
Het rijksmonument is genomineerd voor de prijs Ruimtelijke Kwaliteit 2022. Er zijn maar liefst 30 voorstellen ingediend. Hiervan zijn 15 projecten geselecteerd, waaronder de Welsker. De eigenaar heeft bij de provincie een presentatie gehouden. Vanuit de gemeente is er een persbericht uitgegaan en ook op facebook is het onder de aandacht gebracht. Op 19 december is de uitslag. Er is een publieksprijs en een juryprijs.

Rijksmonument De Welsker

// Archeologische begeleiding werkzaamheden Landstraat Bredevoort
Op het perceel van de Halve Maone is in overleg een trafohuis gebouwd. Voor dit gebied zijn de archeologische waarden en vondsten in kaart gebracht. De muur is gevonden voor de Aaltenpoort. Dit is de eerste keer dat hier een muur is gevonden, bijzonder is dat deze niet eens diep in de grond zat. Het belang van archeologische begeleiding wordt hiermee wederom aangetoond.

Archeologisch onderzoek Bredevoort

// Terugblik Minisymposium, expositie en archeologie ‘t Klooster 1572
In totaal waren er een drietal tentoonstellingen:
De landelijke tentoonstelling 1572 in de textielkamer.
Een paneel gaat specifiek over onze streek, de Achterhoek.
- Panelen ‘De kracht van Gertrude’ in de gang. Hiervoor was een mooie flyer gemaakt.
- En er was een plek ingeruimd om de voorwerpen uit de 16e eeuw uit de collectie van het museum te tonen. Van alle voorwerpen zijn 3D filmpjes gemaakt, om archeologie op een andere manier te beleven.

Op 15 oktober waren de ’opgravingen in t Klooster’ een groot succes.

// Open Monumentendag 2023
Het thema voor volgend jaar is ‘Levend erfgoed, als monumenten konden praten’. De Open Monumentendag vindt plaats op 9 en 10 september 2023.

Publieksdag archeologie in het Klooster

// Omgevingswet – Verordening Commissie Omgevingskwaliteit Aalten
De raadsleden zijn vanuit de commissie en Gelders Genootschap geïnformeerd over de nieuwe verordening omgevingswet. De raadsleden wilden onder andere weten welke grote veranderingen deze verordening met zich mee gaat brengen. Het is belangrijk dat een en ander voor wat betreft cultuurhistorie goed geregeld is. De raad was positief. De commissie wil de mogelijkheid blijven behouden om ook ongevraagd en uit eigen beweging te kunnen adviseren over allerlei zaken met betrekking tot materieel en immaterieel cultureel erfgoed en ruimtelijke kwaliteit. *Foto: Willem Doodeheefver en Roger Crols bij de gemeenteraad*

TERUGBLIK VERGADERINGEN 2021 EN 2022

// Vrijheidstafereel wijk Bevrijding
Ter nagedachtenis aan de 18 gesneuvelde Britse militairen is het vrijheidstafereel opgericht in de wijk ‘Bevrijding’. Het tafereel bestaat uit een hoog tafeltje met klaprozen en één die ligt (deze symboliseert Andrew Duncan) en een bankje. Wellicht komt er nog verlichting in de lamp, middels een zonnepaneel. Tijdens de opening was het druilerig weer, maar muziekensemble de Eendracht met de jonge muzikanten maakte dat helemaal goed.

// Vergaderdata 2023
De vergadering zullen volgend jaar plaatsvinden op de donderdagmiddagen, aanvang 14.00 uur.
Onderstaand de data:
- 9 februari 2023
- 20 april 2023
- 22 juni 2023
- 14 september 2023
- 7 december 2023

// Afscheid vijf leden Commissie Cultureel Erfgoed gemeente Aalten
De voorzitter dankt de vijf leden die vanmiddag afscheid nemen van de commissie cultureel erfgoed voor hun inzet en aanwezigheid tijdens de vergaderingen. Weth. Kok heeft voor ieder lid een persoonlijk woord. De leden krijgen een speldje, het Aaltens Monopolyspel en bloemen uitgereikt.

Afscheid leden Commissie Cultureel Erfgoed

Aftredende leden zijn:
- Mw. Erinkveld-Ras
- Dhr. De Graaf
- Mw. Brethouwer
- Dhr. Van Duren
- Dhr. Vrieselaar

De nieuwe leden worden bekend gemaakt:
- Daan Migchelbrink namens Bredevoorts Belang
- Theo Diepenbroek namens Stichting Historisch Dinxperlo
- Remko Neerhof namens ADW
- Burgerlid: nog niet ingevuld

Subsidies voor gemeentelijke monumenten

In 2021 zijn de volgende subsidies voor onderhoud/restauratie van gemeentelijke monumenten verstrekt:

Nummer	Adres monument	Toegekend
2021-01	Sondernweg 9 Aalten	€ 516,67
2021-02	Gendringseweg 27 Aalten	€ 829,58
2021-03	Landstraat 20 Bredevoort	€ 503,00
2021-04	Misterstraat 41 Bredevoort	€ 20.000,00
2021-05	Landstraat 2 Aalten	€ 1.606,00
2021-06	Hozenstraat 6 Bredevoort	€ 1.232,80
2021-07	Hogestraat 83 Dinxperlo	€ 4.000,00
2021-08	Koppelstraat 35 Bredevoort	€ 6.723,60
2021-09	Bredevoortsestraatweg 55 Aalten	€ 1.962,20
Totaal		**€ 37.373,85**

SUBSIDIES VOOR GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

In 2022 zijn de volgende subsidies voor onderhoud/restauratie van gemeentelijke monumenten verstrekt:

Nummer	Adres monument	Toegekend
2022-02	Lichtenvoordsestraatweg 18 Aalten	€ 1.345,35
2022-03	Gendringseweg 27 Aalten	€ 1.862,88
2022-04	Kiefteweg 2 Aalten	€ 395,53
2022-05	Lankhofstraat 2 Aalten	€ 1.348,00
2022-06	Ambthuiswal 1 A Bredevoort	€ 1.161,86
2021-07	Polstraat 14 Aalten	€ 363,00
2021-08	Stationsstraat 7 Aalten (synagoge)	€ 1.438,84
2021-09	Stationsstraat 47 Aalten	€ 2.099,96
2022-10	Bredevoortsestraatweg 32 Aalten	€ 587,19
2022-11	Ambthuiswal 3 Bredevoort	€ 1.313,55
2022-12	Prins Mauritsstraat (begraafplaats)	€ 8.131,20
2022-13	Misterstraat 4 en 4 A Bredevoort	€ 3.731,30
2022-14	Bredevoortsestraatweg 55 Aalten	€ 3.407,60
Totaal		**€ 27.186,26**

Omgevingsvergunningen voor monumenten

In 2021 zijn de volgende omgevingsvergunningen voor monumenten verleend:

	Adres	Omschrijving
1	Sondernweg 9 Aalten	Plaatsing warmtepomp
2	Misterstraat 39 A te Bredevoort	Wijziging voorgevel patiowoningen
3	Stationsstraat 55 te Aalten	Verbouwen woning
4	Grensstraat 1 te Dinxperlo	Dakkapel en dakramen plaatsen
5	Bredevoortsestraatweg 55 Aalten	Vervanging kozijnen achtergevel
6	Polstraat 14 te Aalten	Herstel voegwerk en uitvoeren schilderwerk
7	Bredevoort traatweg 38 Aalten	Gevelwijziging
8	Markt 10 te Bredevoort	Restauratie/verbouw pand
9	Lichtenvoordsestraatweg 18 Aalten	Plaatsen van een deuromlijsting
10	Raadhuisstraat 10 te Dinxperlo	Plaatsing zonnepanelen
11	Bredevoortsestraatweg 67 te Aalten	Het bekleden van boeidelen met zink

In 2022 zijn de volgende omgevingsvergunningen voor monumenten verleend:

	Adres	Omschrijving
1	Kerkstraat 9 te Bredevoort	plaatsen zonnepanelen
2	Lichtenvoordsestraatweg 18 te Aalten	aanbrengen van PV panelen
3	Polstraat 9 te Aalten	renovatie
4	Teubenweg 1 te De Heurne	het onderhoud en herstel van de boerderij en bijgebouwen
5	Lichtenvoordsestraatweg 11 te Aalten	renoveren en onderhouden van bestaande gevelkozijnen

Gemeentelijke monumentenlijst Gemeente Aalten per 31 december 2022

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Aaltenseweg	2 en 4 + Kerkhofplein 1	7091 AE	Dinxperlo
Aaltenseweg	15	7091 AB	Dinxperlo
Aaltenseweg	22	7091 AE	Dinxperlo
Aaltenseweg	26	7091 AG	Dinxperlo
Akkermateweg	10	7122 LG	Aalten
Aladnaweg	18 en 18 A	7122 RR	Aalten
Ambthuiswal	1A en 3	7126 BC	Bredevoort
Ambthuiswal	2	7126 BC	Bredevoort
Ambthuiswal	4 en 4 A	7126 BC	Bredevoort
Ambthuiswal	7+Gasthuisstraat 22	7126 BC	Bredevoort
Apenhorsterweg	3	7095 BE	De Heurne
Barloseweg	11 en 11 A	7122 PS	Aalten
Bokkelderweg	6	7121 MP	Aalten
Bolwerkweg	7	7121 LS	Aalten
Bolwerkweg	18	7121 LS	Aalten
Boterstraat	2	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	3	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	5 en 7	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	6	7126 BB	Bredevoort
Boterstraat	8	7126 BB	Bredevoort
Bredevoortsestraatweg	18	7121 BH	Aalten
Bredevoortsestraatweg	26, 28 en 32	7121 BH	Aalten
Bredevoortsestraatweg	38	7121 BH	Aalten
Bredevoortsestraatweg	51	7121 BB	Aalten
Bredevoortsestraatweg	55	7121 BB	Aalten
Bredevoortsestraatweg	59	7121 BC	Aalten
Bredevoortsestraatweg	67	7121 BC	Aalten
Bredevoortsestraatweg	70 en 72	7121 BK	Aalten

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Bredevoortsestraatweg	79	7121 BD	Aalten
Bredevoortsestraatweg	99 en 101	7121 BE	Aalten
Bredevoortsestraatweg	103	7121 BE	Aalten
Bredevoortsestraatweg	105	7121 BE	Aalten
Burgemeester Haverkampstraat	2 en 4	7091 CP	Dinxperlo
‘t Dal	1 + Steile Dalweg 2, 2 A	7122 BE	Aalten
Dijkstraat	2	7121 ET	Aalten
Dijkstraat	11 en 13	7121 ES	Aalten
Drenthelweg	2	7121 KV	Aalten
Engelandsdijk	4	7122 PJ	Aalten
Gasthuisstraat	1	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	5	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	7	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	20	7126 BD	Bredevoort
Gasthuisstraat	22	7126 BD	Bredevoort
Grensstraat	9	7091 BX	Dinxperlo
Haartsestraat	34 en 34 A	7121 CX	Aalten
Haartsestraat	joodse begraafplaats		Aalten
Hofstedeweg	1	7122 PT	Aalten
Hogestraat	2F en 2G	7122 BV	Aalten
Hogestraat	20	7122 BV	Aalten
Hogestraat	21	7122 BN	Aalten
Hogestraat	37	7122 BN	Aalten
Hogestraat	42 en 42 A	7122 BW	Aalten
Hogestraat	52	7122 BW	Aalten
Hogestraat	83	7091 CC	Dinxperlo
Hondorpweg	5	7121 KA	Aalten
Hozenstraat	2	7126 BK	Bredevoort

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Hozenstraat	2A+ ‘t Zand 3	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	4	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	6	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	8	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	14	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	18	7126 BK	Bredevoort
Hozenstraat	20	7126 BK	Bredevoort
Industriestraat, hoek Anholtse-weg	ong, pand A en pand B	7091 DC	Dinxperlo
Jachtpalen 13 stuks			Aalten/ Bredevoort
Kerkhofpad	ong. (alg. begraafplaats)	7091 CG	Dinxperlo
Kerkstraat	1 en 3	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	8	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	9	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	11	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	12	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	14	7126 AM	Bredevoort
Kerkstraat	15	7121 DN	Aalten
Kerkstraat	16	7126 AM	Bredevoort
Kiefteweg	2 en 4	7121 LX	Aalten
Kloosterdijk	rk begraafplaats Kloosterhof		Bredevoort
Koppelstraat	4 en 4A	7126 AH	Bredevoort
Koppelstraat	6	7126 AH	Bredevoort
Koppelstraat	9	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	10	7126 AH	Bredevoort
Koppelstraat	11	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	13	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	23	7126 AE	Bredevoort
Koppelstraat	35	7126 AE	Bredevoort
Köstersbulte	2	7121CN	Aalten
Kriegerdijk	10	7121 KE	Aalten
Kwikkelstraat	2 en 4 en Grensstraat 1	7091 BX	Dinxperlo
Kwikkelstraat	3 en 5	7091BW	Dinxperlo
Kwikkelstraat	24, 26	7091 BW	Dinxperlo
Lage Heurnseweg	27	7095 AL	De Heurne
Lage Heurnseweg	58	7095 AV	De Heurne
Landstraat	2	7121 CR	Aalten
Landstraat	3	7126 AS	Bredevoort
Landstraat	4 en 4 A	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	6	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	8	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	11	7126 AS	Bredevoort
Landstraat	12 en 14	7126 AE	Bredevoort
Landstraat	12	7121 CR	Aalten
Landstraat	16	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	18	7126 AT	Bredevoort
Landstraat	24	7121 CR	Aalten
Landstraat	35 en 35 A	7121 CN	Aalten
Landstraat	41	7121 CP	Aalten
Lankhofstraat	2 en 4	7121 CK	Aalten
Lankhofstraat	7	7121 CJ	Aalten
Lankhofstraat	24	7121 CK	Aalten
Lankhofstraat	28	7121 CK	Aalten
Leemhorstdijk	4	7122 NV	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	8, 8 A en 8 B	7121 AC	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	11	7121 AA	Aalten

Rijksmonument Teunismolen in De Heurne bestond 200 jaar in 2022.

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Lichtenvoordsestraatweg	18 en 20	7121 AC	Aalten
Lichtenvoordsestraatweg	80 en 82	7121 RD	Aalten
Lieversdijk	37	7121 KT	Aalten
Ligterinkweg	2	7122 RJ	Aalten
Markt	4	7126 AZ	Bredevoort
Markt	6	7126 AZ	Bredevoort
Markt	7 (voorheen nr. 3)	7121 CS	Aalten
Markt	8	7121 CS	Aalten
Markt	10	7126 AZ	Bredevoort
Markt	18	7121 CS	Aalten
Meniststraat	ong. joodse begraafplaats	7091 ZZ	Dinxperlo
Misterstraat	1 en 1 A	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	3	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	4 en 4 A	7126 CD	Bredevoort
Misterstraat	7 en 7 A	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	11	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	17	7126 CA	Bredevoort
Misterstraat	39	7126 CB	Bredevoort
Misterstraat	44	7126 CE	Bredevoort
Molenstraat	1	7091 CW	Dinxperlo
Molenstraat	9	7091 CW	Dinxperlo
Nijhofsweg	4 en 6	7122 PZ	Aalten
Nijmandsdijk	18	7095 AZ	De Heurne
Officierstraat	1 (achter Landstraat 20)	7126 AN	Bredevoort
Officierstraat	2	7126 AN	Bredevoort
Officierstraat	5 + ‘t Walletje 5	7126 AN	Bredevoort
Piet Heinstraat	3 RK begraafplaats	7122 VN	Aalten
Polstraat	14	7121 DH	Aalten

MONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Plaatsnaam	Nummer	Postcode	Plaats
Polstraat	ong. (stenen bank)		
Prinsenstraat	1 en 1 A	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	3 en 3 A	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	4	7121 AG	Aalten
Prinsenstraat	5	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	8	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	10	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	11	7121 AE	Aalten
Prinsenstraat	12	7126 AX	Bredevoort
Prinsenstraat	21	7121 AE	Aalten
Prinsenstraat	29	7121 AE	Aalten
Prinsenstraat	32	7121 AG	Aalten
Prinsenstraat	40, 40 A en 40 B	7121 AH	Aalten
Prins Mauritsstraat	oude begraafplaats		Bredevoort
Prins Mauritsstraat	joodse begraafplaats		Bredevoort
Raadhuisstraat	8	7091 CW	Dinxperlo
Ringweg	19	7122 NA	Aalten
Romienendiek	2A (begraafplaats Berkenhove)	7122 PA	Aalten
Slicher van Bathstraat	2	7121 BT	Aalten
Sondernweg	9	7122 LH	Aalten
Stationsstraat	7	7122 AR	Aalten
Stationsstraat	21	7122 AR	Aalten
Stationsstraat	38 en 40	7122 AT	Aalten
Stationsstraat	47	7122 AS	Aalten
Steile Dalweg	2 en 2 A	7122 BD	Aalten
Terborgseweg	3	7091 DP	Dinxperlo
Terborgseweg	4	7091 DS	Dinxperlo
Tuunterweg	2	7122 MA	Aalten
Varsseveldsestraatweg	21 algemene begraafplaats	7121 CB	Aalten
Varsseveldsestraatweg	37	7122 CB	Aalten
Veenhuisweg	4	7121 KH	Aalten
Vismarkt	8	7126 AP	Bredevoort
Vismarkt	9	7126 AP	Bredevoort
Vismarkt	11	7126 AP	Bredevoort
‘t Walletje	3	7126 AR	Bredevoort
‘t Walletje	4	7126 AR	Bredevoort
‘t Walletje	5	7126 AR	Bredevoort
‘t Walletje	6	7126 AR	Bredevoort
‘t Zand	3	7126 BE	Bredevoort
‘t Zand	11	7126 BE	Bredevoort
‘t Zand	14 en 15	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	18	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	19 en 19 A	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	21	7126 BG	Bredevoort
‘t Zand	23,23A, 22 B,C,D,E incl Lourdesgrot	7126 BG	Bredevoort

Rijksmonumentenlijst Gemeente Aalten per 31 december 2022

RIJKSMONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Straat	Huisnr	Toev	Postcode	Plaatsnaam	Situering
Beerninkweg	5		7121 MD	Aalten	
Beestmanweg	1		7121 KX	Aalten	
Dijkstraat	14		7121 ET	Aalten	
Dinxperlosestraatweg	125		7122 JM	IJzerlo	
Gelkinkweg	3		7095 CB	De Heurne	
Gendringseweg	27		7122 ME	Aalten	
Hofstraat	12		7121 DM	Aalten	
Hofstraat	14		7121 DM	Aalten	
Hondorpweg	7		7121 KA	Aalten	hoofdgebouw
Hondorpweg	7		7121 KA	Aalten	Bij varkensschuur bij hoofd-gebouw
Hondorpweg	7		7121 KA	Aalten	Bij houten schuur bij hoofd-gebouw
Hozenstraat	16		7126 BK	Bredevoort	
Kerkstraat	6		7126 AM	Bredevoort	
Kerkstraat	13		7126 AM	Bredevoort	
Kloosterdijk	9		7121 LK	Bredevoort	
Landstraat	10		7126 AT	Bredevoort	
Landstraat	22		7121 CR	Aalten	
Landstraat	32		7126 AV	Bredevoort	
Lichtenvoordsestraatweg			7120 AA	Barlo	Bij urnenveld nabij nr 66
Markt	1		7126 AZ	Bredevoort	
Markt	1B en 3		7091 CJ	Dinxperlo	
Markt	2		7121 CS	Aalten	
Markt	2		7126 AZ	Bredevoort	
Markt	2		7091 CJ	Dinxperlo	kerk
Markt	2		7091 CJ	Dinxperlo	Bij toren bij de kerk
Markt	3		7126 AZ	Bredevoort	
Markt	4		7121 CS	Aalten	

RIJKSMONUMENTENLIJST GEMEENTE AALTEN PER 31 DECEMBER 2022

Straat	Huisnr	Toev	Postcode	Plaatsnaam	Situering
Markt	5		7126 AZ	Bredevoort	
Markt	7		7121 CS	Aalten	gemeentehuis
Markt	7		7121 CS	Aalten	vm huis (nu onderdeel gemeentehuis)
Markt	7		7126 AZ	Bredevoort	huis alleen begane grond (?)
Markt	7		7126 AZ	Bredevoort	Bij huis onder schilddak
Markt	12		7121 CS	Aalten	
Markt	14		7121 CS	Aalten	
Markt	16		7121 CS	Aalten	
Meniststraat	14a		7091 CC	Dinxperlo	
Misterstraat	85		7126 CC	Bredevoort	complex onderverdeeld in 523191, 523192 en 523193
Misterstraat	85		7126 CC	Bredevoort	herenboerderij
Misterstraat	85		7126 CC	Bredevoort	Bij twee schuren bij de herenboerderij
Misterstraat	85		7126 CC	Bredevoort	Bij wagenschuur bij herenboerderij
Nijhofsweg	6	a	7122 PZ	Aalten	complex onderverdeeld in 523195 en 523196
Nijhofsweg	6	a	7122 PZ	Aalten	boerderij met aaneengebouwde schuur
Nijhofsweg	6	a	7122 PZ	Aalten	vrijstaande varkensschuur
Nijmansdijk	7		7095 AZ	Dinxperlo	
Oosterkerkstraat	1		7121 AJ	Aalten	orgel in de Oosterkerk
Oosterkerkstraat	1		7121 AJ	Aalten	Oosterkerk
Ovinkveld	4		7095 CA	Dinxperlo	
Polstraat	9		7121 DH	Aalten	
Prinsenstraat	41		7121 AE	Aalten	
Raadhuisstraat	10		7091 CK	Dinxperlo	
Romienendiek	2		7122 PA	Aalten	
Romienendiek	9		7122 PA	Aalten	
Spekkendijk	26		7095 CE	De Heurne	T- boerderij
Spekkendijk	26		7095 CE	De Heurne	Bij varkensschuur bij T-boerderij
Spekkendijk	26		7095 CE	De Heurne	Bij veeschuur bij T-boerderij
Stationsstraat	55		7122 AS	Aalten	
Teubenweg	1		7095 BW	Dinxperlo	
Teunismolenweg	4		7095 BM	De Heurne	
Veenhuisweg (grenssteen a.d.)			7120 AA	Aalten	
Walfortlaan	1		7121 LJ	Aalten	
Walfortlaan	3		7121 LJ	Aalten	
t Zand			7126 ZA	Bredevoort	aan Noordwestzijde gelegen bastions met tuinkoepel
t Zand			7126 ZA	Bredevoort	aan Noordwestzijde overblijfselen van gracht en bastions en contrescarpe
‘t Zand	2		7126 BE	Bredevoort	
‘t Zand	23		7126 BG	Bredevoort	Twee lighallen bij de bolwerken

Auteur: Ingrid Oonk en Simone Lammers

Gemeente
Aalten